

Een nieuw dorp in Dantumadeel?

Bert Kisjes

In Nederland bestaan plannen om nieuwe dorpen te gaan bouwen. Om aan de woningbehoefte te kunnen voldoen moeten er steeds weer nieuwe huizen gebouwd worden. Waar zet je die huizen neer.

De meeste huizen werden in de laatste eeuw in de steden gebouwd. Zo werden de steden groter en groter. Daar moesten de meeste mensen ook wel wonen want daar waren de fabrieken gecentraliseerd. Een betrekkelijk klein dorp kon zo zelfs tot een grotere stad uitgroeien. Eindhoven is daarvan misschien wel het meest duidelijke voorbeeld. De stad die met het succes van Philips is meegegroeid.

In de laatste jaren is er een kentering te zien. Bepaalde bevolkingsgroepen geven aan liever niet in de stad te willen wonen. En dat zijn met name de ouderen en de families met kleine kinderen. Gewerkt wordt er nog overwegend in de stad.

Maar met het toenemende vervoer en de aanvaarding van de scheiding van wonen en werken is dat ook mogelijk geworden: wonen op afstand van je werk. De oplossing die men daarvoor vond waren woonwijken in kleinere steden. Zo ontstonden de plaatsen die men 'vinex-wijken' is gaan noemen. Je vindt ze in Zoetermeer, Purmerend, Hoorn en op veel andere plaatsen in het land. Maar weinigen zijn er echt enthousiast over. Het zijn in elk geval niet die vruchten van een welvarende tijd die de bouwwereld aan de

levensstandaard van deze tijd verplicht is. Juist in de bouwwereld zijn veel mensen te vinden die zich voor deze manier van bouwen schaamt.

Daaruit vloeit het idee voort om gebruik makend van een landbouw die minder hectares nodig heeft, nieuwe dorpen te bouwen op vrijgekomen plekken. Want dorpen zijn in, als nieuwe woonplek.

'Innonet', een samenwerkingsverband van de Ministeries van landbouw en van Ruimtelijke Ordening is met dit idee aan de slag gegaan. Eerst zocht men het contact met stedenbouwkundigen, vervolgens met landbouwarchitecten. Zij beseften ook dat een dorp meer is dan alleen landschap en architectuur. Het is ook een verzameling van mensen met een sociale structuur. Zo kwam men ook bij de Cultural Village terecht. Men legde de vraag voor om hun ideeën over dorpen op papier te zetten. Samen met Carin Giesen ben ik aan die taak begonnen. Carin Giesen heeft een onafhankelijk psychologisch onderzoeksbureau 'Aiolos'. Zij is gepromoveerd op een onderzoek naar het leven van de boeren dat in de handel is gekomen onder de titel 'Crisis op de boerderij'¹. Samen hebben we een essay geschreven dat onder de titel 'Nieuwe dorpen, eerste verkenning van hun sociale vitaliteit' is uitgegeven.²

Ondertussen heeft het college van B & W van de gemeente Dantumadeel in Friesland te kennen gegeven er wel wat voor te voelen om als proef-

konijn te dienen voor het experiment. Ergens in het gebied van de gemeente zou dan een nieuw dorp 'gebouwd' (?) of 'gesticht' (?) kunnen worden. Eind oktober wordt de bevolking van het dorp geraadpleegd. En in november zullen de deskundigen zich erover buigen.

Al jarenlang wordt er in kringen van stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten met grote belangstelling naar het platteland gekeken. Zij zien daar veel werk liggen. Zij willen de schop graag in de grond zetten want daar valt voor eer te behalen. Vanuit Cultural Village wordt met een kritisch oog naar deze belangstelling gekeken. Aan de geboorte van de Culturele Dorpen van Europa is namelijk een strijd met de planologen vooraf gegaan, die ook de zee ten westen van het dorp Wijk aan Zee vol wilden bouwen.³

We willen de ontwikkelingen graag van nabij meemaken, zeker als we daarbij ook gewent zijn. Dat is alvast een verworvenheid. We hopen op deze manier verder bij te dragen aan de uitwerking van het Handvest van de dorpen.

1 Isbn 90 229 8134 7

2 Op het internet is de tekst te vinden op www.agro.nl/innovatienetwerk.

Engelse en Duitse versies zijn te vinden op de website van Cultural Village. www.cultural-village.com

3 Zie 'Vuist aan zee', het verhaal van een dorp dat al 21 jaar aan de dans van de planologen weet te ontspringen. ISBN 90 803410-2-9

Bezoek aan Kilingi Nõmme

Bert Kisjes

Voor de feestelijkheden ter gelegenheid van de langste dag op 23 juni bracht ik een bezoek aan Kilingi Nõmme. Het was mijn tweede bezoek. Kilingi Nõmme heeft onafhankelijk van de gemeenteraad een onafhankelijke organisatie voor Cultural Village. Iedereen spreekt over de aanstaande toetreding tot de EU in 2004. Voor wie ik sprak is het een stap in het donker. Ondanks de volgens west-europese begrippen lage levensstandaard heb ik niet gehoord van

mensen die onder schuldenlasten bezwijken en geen dak meer boven hun hoofd hebben. Wie geen hypotheek op zijn huis heeft kan ook niet zijn huis uit gezet worden. En de gasrekening in de winter levert ook geen problemen op. Ik zag bij elk huis grote stapels kachelhout. Kilingi Nõmme ligt midden in een gebied van bossen. Het Cultural-Village Comité is begonnen met de voorbereiding van 2005 als Kilingi Cultureel Dorp van Europa zal zijn.

Het werk van Robert Olo, de Estse deelnemer aan het symposium voor houtbewerkers deze zomer in Bystré.



Boodschap Cultural Village moet de wereld in

Jacky de Vries

Een van de belangrijkste taken die Cultural Village nu wacht is het in de wereld brengen van haar boodschap en haar ervaringen. In de richting van andere dorpen, de wetenschap, overheden en de media. Dat is geen gemakkelijke taak. Het boek Vital Villages dat onlangs verscheen helpt daarbij.

De ontwikkeling binnen het verbond van dorpen gaan snel. Er komt voorzichtig erkenning vanuit de wetenschap. Daarnaast is er het charter dat zijn eigen zetel krijgt in Svojanov. De ontwikkelingen gaan zo snel, dat het boek Vital Villages voor de insider al achterhaald was toen het uitkwam.

Niettemin heeft het boek een belangrijke taak. Het vertelt de ontstaansgeschiedenis en bevindingen van het verbond der dorpen. Op een zodanige manier dat de buitenstaander kennis kan nemen van wat in 1996 in Tommerup begon.

Nu is de tijd gekomen om de ervaringen en filosofie over te brengen op anderen. De twaalf dor-

pen van het verbond hebben duidelijk gemaakt dat het dorp over een enorme levenskracht beschikt. Dat was zo, dat is zo en kan zo blijven, ondanks globalisering.

De 21ste eeuw wordt de eeuw van de regio's, zo is gesteld en ik sluit me daarbij aan. Wat binnen Cultural Village gepresteerd is, heeft voldoende kracht om ook andere dorpelingen vertrouwen te geven in de vitaliteit van hun leefomgeving. Het heeft voldoende kracht om ook overheden en media ervan te overtuigen dat er naast steden ook dorpen bestaan. Maar dan moet die boodschap ook de wereld in.

Zoals professor Cheli van de universiteit van Sienna het eind 2002 uitdrukte: „Veel gemeenschappen zullen geïnteresseerd zijn in dit verbond. Cultural Village is nu een kind van vier jaar oud dat aan het opgroeien is. We moeten beseffen dat het kind werkelijk groot kan worden. Jullie ideeën zijn de toekomst, niet alleen voor Europa, maar voor de gehele planeet.”

Als schrijver van het boek weet ik als geen ander hoe belangrijk een dergelijk visitekaartje

kan helpen bij het verspreiden van de boodschap. Voordat ik aan het schrijven van Vital Villages begon wist ik alleen oppervlakkige zaken over Cultural Village. Als journalist bij het Noordhollands Dagblad volgde ik de verrichtingen van de Wijk aan Zeeërs op afstand. Zonder dat de werkelijke betekenis tot me doordrong.

Dat gebeurde pas tijdens de gesprekken die met Bert Kisjes voerde over het nog te schrijven boek. Het wrange is dat ik de maanden na de voltooiing van het boek tegen dezelfde desinteresse of onwetendheid ben aangelopen. Als ik bij een redactie van een krant of tijdschrift aanklopte om het enthousiasme van Cultural Village over te brengen, was het moeilijk om de mensen aan het verstand te brengen dat er meer gaande was dan een reguliere stedenband.

Cultural Village moet groeien. Naast dit verbond van twaalf dorpen er andere verbanden ontstaan. Het boek is een eerste stap om de mensen duidelijk te maken welke historische ontwikkelingen er plaatshadden in 1999 en daarna.

Vital Villages

In 2003 verscheen het boek Vital Villages. Daar in vertelt de Nederlandse journalist Jacky de Vries het verhaal over Cultureel Dorp van Europa. Hoe het idee in dat belangrijke jaar 1989 ontkiemde en daarna tegelijkertijd in Tommerup en Wijk aan Zee ging groeien.

Het boek werd in vier talen uitgebracht: Engels/Duits en Italiaans/Nederlands. Naast het verhaal over Cultureel Dorp bevat het korte portretten van de twaalf betrokken dorpen, de tekst van het Handvest over de dorpen en de filosofie die daarachter ligt. Daarnaast talloze illustraties die het verhaal verder verduidelijken.

Hoe komt u in het bezit van dit boek?

Door het voor € 20,- te kopen bij de Beverwijkse boekhandel, bij Stumpel in Heemskerk of het secretariaat Julianaweg 35 1949 AN Wijk aan Zee. Of door € 23,- (inclusief verzending) over te maken op bankrek. Nr. 3080.13.743 t.n.v. Cultureel Dorp met vermelding 'Vital Villages'.

Wordt doneateur van de Stichting Cultural Village of Europe. Voor minimaal € 15,- per jaar steunt u ons werk. U krijgt dan onze nieuwsbrief en blijft op de hoogte van onze activiteiten.

Rabobank 3080 13 743 t.n.v. Stichting Cultureel Dorp van Europa te Wijk aan Zee.

Europa

Europa heeft belangstelling voor het boek 'Vital Villages' getoond. Op de presentatie in Aldeburgh was er een Europarlementariër aanwezig. In Wijk aan Zee gaven Max van den Berg (PvdA) en Pronk (CDA), en in Schachdorf Ströbeck acte de présence. Maar dat leverde geen actieve ondersteuning van de kant van de Europese Commissie op. We wilden een bijeenkomst organiseren in de Tsjechische burcht Svojanov, bedoeld voor dorpen die van onze ervaringen willen en kunnen profiteren. Juist in Polen, Litouwen, Letland en Estland bestaat er belangstelling voor het Cultural Village initiatief.

Maar de steeds weer blijken de verzoeken van de kant van Cultural Village in Brussel te botsen

op de sectorale manier van werken zodat een initiatief met een integrale aanpak geen kansen heeft. Bovendien vereisen de verschillende programma's van de EU een hoeveelheid aan organisatie die voor een dorp ongezond is. Men ondervindt dat het Europa van Brussel en het Europa van de dorpen toch wel heel verschillende werelden zijn.

Wethouder Cor Hienkens van Beverwijk, die deel uit maakte van de Wijk aan Zee delegatie naar Aldeburgh, heeft elk van de dorpen een nieuwe kaart van Europa aangeboden, het 'Europa van de dorpen'. Het is de bedoeling dat deze kaarten een plaatsje op de scholen krijgen.



Lid van het Europese parlement Max van den Berg (PvdA) tijdens de presentatie van het boek Vital Villages in Wijk aan Zee.

Paxos 2004

Paxos is heel voortvarend aan 'zijn' jaar begonnen. Het kleine eiland voor Gaios krijgt een face-lift. De ministers van landbouw hebben het eiland in april met een bezoek vereerd. President Konstantinos Stefanopoulos kwam in mei op bezoek en is van plan de openingsconferentie in april bij te wonen. Hij is bovendien beschermheer van Cultural Village geworden. De conferentie van 16 - 19 april is gewijd aan het thema water. Een wezenlijk probleem van het eiland, want het heeft geen bronnen en is geheel en al afhankelijk van wat er uit de lucht komt vallen.

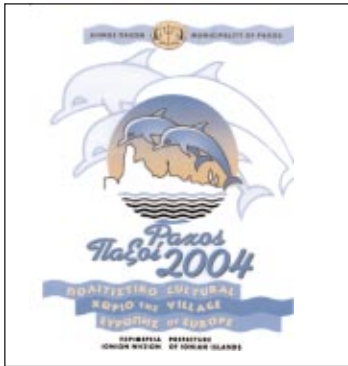


In het midden: De kersverse beschermheer van Cultural Village Konstantinos Stefanopoulos, president van Griekenland.

Op 6 verschillende weekends zullen de 12 dorpen twee aan twee Paxos in 2004 bezoeken. Het jeugdzomerkamp is gepland van 10 - 20 juli en de najaarsbijeenkomst van 5 - 8 november. De dolfinen van het wapen van Paxos zijn ook in het logo van Cultural Village gesprongen.

In 2004 zullen ook de Olympische Spelen in Griekenland plaats vinden.

Het logo dat Paxos volgend jaar gebruikt.



Het wijnfeest van Palkonya op 2e pinksterdag werd een internationale ontmoeting. Gasten uit Wijk aan Zee en Mellionec kwamen naar Palkonya om de nieuwe wijnoogst te proeven.

CULTURAL VILLAGE of EUROPE

Colofon:

Deze nieuwsbrief wordt uitgegeven door Cultural Village of Europe in Wijk aan Zee. Julianaweg 35, 1949 AN Wijk aan Zee
Website: www.cultural-village.com
E-mail: village@cultural-village.com
Redactie: Jacky de Vries en Bert Kisjes
Layout: Peter Neijenhoff - www.nietweggooien.nl

Korte berichten

Openingsconferentie Aldeburgh

Op de openingsconferentie in Aldeburgh, op 26 april is het Oostenrijkse dorp Kirchheim im Innkreis als twaalfde dorp toetreden tot het verbond van Culturele Dorpen. Kirchheim ligt aan de oude Romeinse weg van Rome naar Passau., tussen Ried en Braunau. Het is een zelfstandige overwegend agrarische en actieve gemeente met 1500 inwoners. De Musikkapelle heeft in 2002 in Pergine Valdarno opgetreden. In het jaar 2010 als Kirchheim 900 jaar bestaat zal het dorp Cultural Village of Europe zijn.

Houtbewerkers

De vis (zie pagina 1) is door een vakman uit Estland gemaakt tijdens een workshop voor houtbewerkers in Bystré. De plaats ligt in een bosrijke omgeving. Door het internationale netwerk van Cultural Village deden ook mensen uit Estland en Nederland aan deze workshop me.

Nieuws uit Palkonya

Op 1 mei werd in Palkonya een vissoep-competitie gehouden. Daar namen 8 mannen en 1 vrouw aan deel. De vissen waren afkomstig uit de meertjes in de buurt van Palkonya. Het was voor de eerste keer dat deze wedstrijd buiten werd gehouden. De enige vrouwelijke deelnemster, Marika Frech was de winnares. De dag werd afgesloten met een bal.



Vissoep competitie in Palkonya.

Trpin

In het jaar 2001 toen Bystré Cultureel Dorp van Europa was, was de delegatie van Palkonya te gast in Trpin. Het jaar daarop is Trpin in Palkonya op bezoek geweest. In het weekend van 30 mei en 1 juni heeft een delegatie van 36 personen uit Palkonya Trpin weer bezocht. De relaties tussen de twee dorpen zijn zeer hartelijk.

Reis langs Europese dorpen

Op 10 augustus is Gijs Molenaar uit Beverwijk vertrokken voor een reis langs de 12 dorpen van Cultural Village of Europe. Het eerste doel was Tommerup. Vandaar is hij naar Kilingi N_mme doorgereisd. Ondertussen is hij via Bystré in het Oostenrijkse Kirchheim aangekomen. Gijs doet verslag op zijn website www.molenaar.nu Het is zijn bedoeling om op elke plaats twee weken te blijven. Hij zal van Kirchheim doorreizen naar Palkonya, Paxos, Pergine Valdarno, Porrúa, Mellionec, Aldeburgh en Ströbeck.

Ezels en kwasten

Aan het schilderssymposium Ezels en Kwasten in Wijk aan Zee dat jaarlijks in de maand mei in Wijk aan Zee wordt gehouden, is deelgenomen door schilders uit diverse dorpen. Zo waren er deelnemers van Paxos, centraal Bretagne en Tommerup.

Nacht van Europa

In Wijk aan Zee wordt een groot feest op de dorpswei voorbereid om de toetreding van de 10 nieuwe leden tot de EU te vieren. Dat zal gebeuren in de nacht van 12/13 juni 2004. Wijk aan Zee heeft ook aan de gemeenten Beverwijk en Heemskerk en aan het staalbedrijf Corus gevraagd om hierin te participeren. Reeds bestaande relaties in de tien nieuwe landen worden hiervoor uitgenodigd. Van iedereen wordt verwacht om z'n beste dingen mee te brengen op het gebied van muziek, theater en dans. Tommerup gaf in 1989 het voorbeeld. Het dorp slaagde erin adequaat te reageren op een belangrijke gebeurtenis uit de wereldgeschiedenis door een kennismakingsbezoek met burgers uit Oost-Europa te organiseren.